

Dosarul nr. 3ra-405/22
2-19154633-01-3ra-14042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: C. Guzun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

8 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Popescu Nina împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea reevaluării bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 2 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și menținută hotărârea din 17 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 25 septembrie 2019, Popescu Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea reevaluării bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii a indicat că a deținut cu drept de proprietate lotul pomicol cu nr. cadastral xxxxx și casa de livadă (numită „de vacanță” sau „sezonieră”) cu construcție accesorie cu nr. cadastrale xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlăști, mun. Chișinău, edificate și înregistrate în Registrul bunurilor imobile la 14 august 2008.

A menționat că întrucât se afla la muncă peste hotarele țării, în luna iulie 2019 a luat cunoștință cu hotărârile Serviciului Fiscal de Stat din 25 martie 2019 și 11 aprilie 2019 privind stabilirea restanței la plata impozitului pentru bunurile menționate.

Astfel, potrivit estimării efectuate de către evaluatorii ÎS „Cadastru”, filiala Chișinău (actualmente IP „Agenția Servicii Publice”), lotul de teren pomicol din extravilan fiind estimat la 271 630 lei, iar căsuța de livadă cu o sumă exagerată de 1 540 875 lei, Serviciul Fiscal de Stat hotărând executarea silită a obligației fiscale în mărime de 16 798,60 lei și 15 244,59 lei.

A obiectat că valoarea bunurilor care a fost stabilită nu corespunde rigorilor de evaluare prevăzute de legislația în vigoare.

La caz, a explicat că IP „Agenția Servicii Publice” a transmis Serviciului Fiscal de Stat o estimare exagerată a lotului pomicol și a căsuței de livadă („de vacanță” sau „sezonieră”), nefinalizată, fără infrastructură (apeduct de la fântână, încălzire prin sobă), fără drum amenajat și alte căi de acces corespunzătoare, iar evaluarea respectivă a generat atribuirea ilegală a căsuței de livadă obiectelor de impunere a impozitului pe avere.

A susținut că valoarea estimativă exagerat de mare, stabilită pentru impozitarea bunurilor imobiliare este consecința ignorării evaluării bunurilor potrivit prețului de piață, fără a fi verificată valoarea lor reală, fiind de aproape 5 ori mai mare.

A remarcat că potrivit Raportului de expertiză nr. 033 din 15 aprilie 2019, elaborat de expertul judiciar se atestă faptul că valoarea de piață a bunurilor imobiliare și anume a lotului pomicol constituie 102 966 lei, a căsuței de vacanță constituie 240 972 lei, iar a construcției accesorie - 46 852 lei, în total 390 790 lei, ce reprezintă o sumă neimpozabilă potrivit art. 287³ Cod Fiscal.

În același timp, a afirmat că valoarea estimativă a bunurilor imobile, prezentate pentru impozitare în anul 2019, este conform situației la data de 1 iunie 2007, fără a se lua în considerație că în timp de 12 ani, valoarea bunurilor imobile a suportat diverse diminuări din motivul reducerii calităților de consum, uzurii fizice, deprecierei funcționale, deprecierei economice, modificării factorilor de influență asupra valorii de piață, modificării caracteristicilor bunurilor, a ratei de absorbție, a ratei spațiilor libere, a cererii și ofertei pe piață, inflației și deflației.

A mai relatat că la data de 1 iunie 2007, când s-a efectuat evaluarea eronată, căsuța respectivă de livadă nici nu exista ca bun imobil, nu era construită și nu era încă dată în exploatare, nefiind înregistrată la Cadastru, la fel, nu exista nici dosare cadastrale și de inventariere tehnică, obligatorii pentru efectuarea unei evaluări, prin urmare, nu putea constitui obiect al evaluării.

Or, căsuța de livadă a fost dată în exploatare abia la 1 august 2008, în Registrul bunurilor imobile fiind intabulată la 14 august 2008, iar inventarierea tehnică a fost efectuată mai înainte la 25 iunie 2008.

A accentuat că neconcordanța între valoarea estimativă a bunurilor imobile, stabilită pentru impozitare și prețul de piață se mai explică și prin faptul că, în scopul majorării impozitului a fost modificat statutul bunurilor imobile, astfel, terenul pomicol, amplasat în extravilan, fără nici un temei juridic, în mod arbitrar, a fost estimat ca „teren pentru construcții” iar căsuța de livadă - cu statutul de construcție „locativă”, aceasta în timp ce actele de drept confirmă inversul.

În contextul dat, a precizat că careva acte juridice de modificare a statutului juridic sau decizii ale Consiliului mun. Chișinău sau com. Durlăști privind includerea terenului în intravilan, pentru a i se atribui statut de „teren pentru construcții” nu au fost elaborate.

La 2 august 2019, Popescu Nina a depus la IP „Agenția Servicii Publice” cerere prealabilă privind modificarea estimării valorii bunurilor în sensul reducerii până la valoarea corectă conform caracteristicilor reale și nedistorsionate ale imobilelor, luându-se în calcul prețurile medii de piață a bunurilor la momentul impozitării, precum și uzura bunurilor imobile în perioada 1 iunie 2007-15 mai 2019, de când figurează ultima informație a valorii acestora.

A relatat că prin răspunsul din 30 august 2019, recepționat la data de 4 septembrie 2019, IP „Agenția Servicii Publice” a comunicat că evaluarea proprietăților imobiliare pentru impozitare se realizează doar în cadrul evaluării masive din 1 iunie 2007 pe

categorii de bunuri imobile, conform prețurilor la data 1 iunie 2007, după o procedură standard pentru data respectivă, aplicabilă până la următoarea reevaluare masivă, chiar dacă sunt construcții edificate ulterior sau chiar dacă nivelul prețurilor s-a modificat, iar alte lucrări de reevaluare până în prezent nu s-au efectuat, informând că revizuirea evaluării bunurilor imobile în scopul impozitării se va realiza doar masiv și doar în funcție de inițierea acesteia de către Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 167, 189, 191, 196, 204, 208, 211, 212 Cod administrativ, art. 287³ Cod fiscal, art. 1, 26 alin. (1) din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18 aprilie 2002, pct. 8, 9, 41 din Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor în scopul impozitării aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, pct. 5 subpct. 1, 2.2 supct. 8 din Programul de măsuri privind implementarea noului sistem de evaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 670 din 9 iunie 2003.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea evaluării efectuate de către IP „Agenția Servicii Publice” (anterior ÎS „Cadastru”), realizată conform situației din 1 iunie 2007 și ajustată ulterior asupra imobilelor cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău ca fiind ilegală.

La 30 octombrie 2020, Popescu Ina a depus cerere privind majorarea cuantumului pretențiilor solicitând recunoașterea ilegalității și anularea în partea aplicării în calitate de bază impozabilă pentru anii 2016-2019 a evaluării conform situației din 1 iunie 2007, efectuată de către IP „Agenția Servicii Publice” (anterior ÎS „Cadastru”) pentru imobilele cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău și obligarea Agenției Servicii Publice să reevalueze în scopul impozitării bunurile imobile cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău conform nivelului prețurilor anului 2016, cu transmiterea rezultatelor evaluării autorităților abilitate pentru luarea valorii estimate ca baza impozabilă a bunurilor imobile începând cu anul 2016.

Prin hotărârea din 17 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea.

A fost anulat actul administrativ individual materializat prin răspunsul nr. 11/12c/P/3/2019/07/161 din 16 mai 2019 al IP „Agenția Servicii Publice” privind refuzul reevaluării în scopul impozitării, conform situației anilor 2016-2019, a bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău, ca fiind ilegal.

A fost obligată IP „Agenția Servicii Publice” să emită actul administrativ prin care să dispună reevaluarea, în scopul impozitării, conform situației anilor 2016-2019, bunurile imobile cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău.

La 24 februarie 2021, IP „Agenția Servicii Publice” a depus apel împotriva hotărârii din 17 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar în urma notificării la 21 aprilie 2021 a hotărârii motivate, la 5 mai 2021 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 2 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și menținută hotărârea din 17 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut prevederile art. 1, 3 alin. (1) lit. a), 26 din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr. 989 din 18 aprilie 2002, art. 279, 287³ Cod fiscal, pct. 4, 8, 17, 20, 26 din Regulamentul cu privire la evaluarea bunurilor în scopul impozitării aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1303 din 24 noiembrie 2004, care reglementează aspecte ce țin de obiectele evaluării, organizarea evaluării, evaluarea și reevaluarea a bunurilor imobiliare, obiect al impunerii și baza impozabilă, modelul evaluării.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe de a anula actul administrativ individual materializat prin răspunsul nr. 11/12c/P/3/2019/07/161 din 16 mai 2019 al IP „Agenția Servicii Publice” privind refuzul reevaluării în scopul impozitării, conform situației anilor 2016-2019, a bunurilor imobile cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx și xxxxx, amplasate în ÎP „Xxxxx”, lot nr. 25, extravilanul localității Durlești, mun. Chișinău, ca fiind ilegal și a obliga IP „Agenția Servicii Publice” să emită act administrativ prin care să dispună reevaluarea, în scopul impozitării, conform situației anilor 2016-2019, bunurile imobile sus-menționate.

În susținerea opiniei enunțate instanța de apel a notat că prevederile legale sus-enunțate prevăd două metode de evaluare și reevaluare: masivă, ce constituie determinarea valorii de piață sau a altei valori a unui grup de bunuri imobile cu caracteristici similare și evaluare sau reevaluare individuală, ce reprezintă determinarea valorii de piață sau a altei valori a unui obiect concret, la o dată concretă.

La 29 noiembrie 2021, IP „Agenția Servicii Publice” a depus recurs împotriva deciziei din 2 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 30 martie 2022 a prezentat motivarea recursului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată prin faptul că a fost emisă cu interpretarea eronată a legii.

A argumentat că refuzul reevaluării cu data anterioară se datorează imposibilității tehnice și juridice.

A remarcat că o reevaluare individuală se face la cererea proprietarului în cazul survenirii careva modificări în parametrii tehnici ai bunului, dar acest lucru nu este posibil pentru perioada cuprinsă între anii 2016-2018.

A mai susținut că reevaluarea individuală poate varia doar datorită parametrilor tehnici, stării în care se află bunul imobil, nu și al costurilor.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 2 noiembrie 2021, dispozitivul fiind notificat recurentului la data de 24 noiembrie 2021, iar decizia motivată ce se solicită a fi casată la data de 18 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție a scrisorilor recomandate anexate la dosar (f. d. 48-49, vol. II).

Astfel, recursul depus la 29 noiembrie 2021 și motivarea recursului prezentată la data de 30 martie 2022, sunt în termen.

La 14 aprilie 2022, în adresa reprezentantului intimatului a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă acesta recepționând copia recursului fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f. d. 61, vol. II) nu și-a valorificat dreptul procedural de depunere a referinței.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont

pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron